

International Journal Of Turkish Academic Studies

Vol. 5 • Num. 2 • December 2024

Tür: Kitap İncelemesi

Kabul Tarihi: 20 Kasım 2024

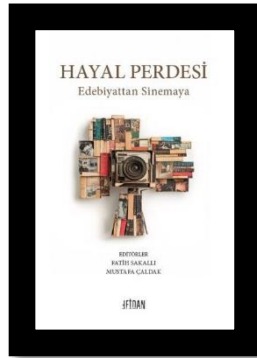
Gönderim Tarihi: 28 Ekim 2024

Yayımlanma Tarihi: 26 Aralık 2024

Atıf Künyesi: Gök, Hilal (2024), ""Hayal Perdesi: Edebiyattan Sinemaya" Kitap Tanıtımı", *International Journal of Turkish Academic Studies (TURAS)*, C. 5, S. 2, s. 92-96.

" "HAYAL PERDESİ: EDEBİYATTAN SİNEMAYA" KİTAP TANITIMI"¹

Hilal GÖK²

 10.54566/turas.1574803

¹ Sakallı, Fatih & Çaldak, Mustafa (2024), *Hayal Perdesi: Edebiyattan Sinemaya*, Fidan Kitabevi, İstanbul.

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı, hilalgokfb@gmail.com, ORCID 0009-0009-9308-7937

Cilt/Volume 5, Sayı/Issue 2, 2024

Prof. Dr. Fatih Sakallı ve Öğr. Gör. Mustafa Çaldak editörlüğünde hazırlanan *Hayal Perdesi: Edebiyattan Sinemaya* adlı kitap, Eylül 2024 tarihinde Fidan Yayıncılık tarafından İstanbul'da yayımlanmıştır. Kitabın editörlerinin yazmış olduğu “Önsöz” ve Doç. Dr. Özlem Kale'nin kaleme aldığı “Giriş” kısımlarının haricinde eser, yirmi makaleden oluşur. 437 sayfalık bu hacimli kitabın her bir makalesinde, bir edebi eser ve o edebi eserden istifade edilerek oluşmuş sinema filmi, dizi gibi uyarlamaların incelendiği yazılar yer almaktadır.

Kitabın önsözünde belirtildiği gibi; *edebiyat dil malzemesiyle çalışırken, sinemanın malzemesi görüntüdür* (Sakallı & Çaldak, 2024: 7). Birbirini bu şekilde tamamlıyor oluşlarıyla da bu iki sanat dalı yakın bir ilişki içerisinde. Edebiyatın verdiği yazınsal hazinenin, beyaz perdenin görüntü olanaklarıyla harmanlanarak bir sinema filmi hâlinde uyarlanması bu iki sanat dalının ortak meyvesidir denebilir. İşte bu kitapta edebiyat alanında önemli isimlerin bu uyarlamaları daha çok edebi çerçeveden bakarak incelediğini görmekteyiz. Yazarlar tarafından ele alınan edebi eserler önce edebiyat kıstasları bakımından, daha sonra da beyaz perde uyarlamalarının eserin özüyle ne derece ilişkili olduğu açısından incelenmiştir.

Kitabın “Yalnız Adadan Sönük Cama Bir Romanın Serüveni: Robinson Crusoe” isimli ilk makalesini Prof. Dr. İsmet Emre kaleme almıştır. Bu makalede yazar, Daniel Defoe'nin 537 sayfalık hacimli bir eseri olan *Robinson Crusoe*'nu, 1997 yılında çekilen filmiyle karşılaştırmasını yapmıştır.

Kitapta yer alan ikinci makalede Prof. Dr. Hasan Yürek'in “Bir Uyarlama Örneği Üzerine: Kaplumbağalar'dan Umut Üzümleri'ne” adlı çalışması yer alır. Bu makalede Türk edebiyatının önemli isimlerinden biri olan Fakir Baykurt'un *Kaplumbağalar* adlı romanıyla, yönetmen Tunç Okan'ın 2011 yapımlı filmi; kurgu, tema, kişiler, zaman, mekân, dil ve üslup başlıkları altında incelenmiştir.

Prof. Dr. Fatih Sakallı'nın yazmış olduğu “‘Namus Eri’ Hikâyesinden ‘Keriz’ Filmine Bir Uyarlama” adlı üçüncü makalede de yine yerli edebiyatımızdan Osman Şahin'in *Namus Eri* adlı hikâyesi ve Kemal Sunal'ın başrolünü üstlendiği *Keriz* (Tibet, 1985) filmi incelenmiştir. Hikâye ile filmin, benzerlik ve farklılıkları bakımından göz önüne alınmasıyla ayrıntılı bir çalışma ortaya konmuştur.

“Yalnız Adamların Hikâyesi: Fareler ve İnsanlar” adlı dördüncü makaleyi Doç. Dr. Mehmet Sümer kaleme almıştır. Bu çalışmada dünya klasiklerinden sayılan John Steinbeck'in *Fareler ve İnsanlar* adlı romanı ile Gary Sinise yönetmenliğindeki 1992 yapımlı ikinci uyarlaması ele alınmıştır.

Doç. Dr. Nesrin Mengi “Değirmen Romanından Sinemaya Sosyal Eleştiri” adlı beşinci makaleyi kaleme almıştır. Bu makalede Türk edebiyatının önemli isimlerinden Reşat Nuri

Güntekin'in *Değirmen* romanı ile sinema uyarlaması üzerinden ortak bir izlek olarak sosyal eleştiri hususuna değinilmiştir.

Kitapta yer alan altıncı makalede Doç. Dr. Selçuk Atay'ın "Meşhur Polis Hafiyesi Yılmaz Ali" adlı çalışması yer alır. Vâlâ Nurettin'in kaleme aldığı bir polisiye serisinin, Türk sinemasının ilk polisiye filmine dönüşmesi ele alınmıştır.

Doç. Dr. Ferda Atlı ise kitaptaki yedinci makalede "Karnaval Kızı Lili" başlığı altında Türk edebiyatının önemli isimlerinden Sezai Karakoç'un da şiirine konu olan, *Kuklalar* (Walters, 1953) filmi ile Türk sinemasına da sirayet eden önemli bir filmi değerlendirmiştir.

Kitapta yer alan sekizinci makalede Peyami Safa'nın *Fatih-Harbiye* adlı eseri ve ondan uyarlanan 1990 yapımlı mini dizisi ile 2013 yapımlı dizisi; Dr. Nilgün Türkmen tarafından "Fatih-Harbiye Romanının Beyaz Cam Uyarlamalarına Kültür-Zaman İlişkisi Bağlamında Bir Yaklaşım" adıyla geniş çaplı bir şekilde incelenmiştir.

Dr. Atilla Aktaş'ın "Folklorik Bir Taşra Dramı: Yayla Kartalı ve Sinema Uyarlamaları" adlı çalışması ise kitapta yer alan dokuzuncu makaledir. Aktaş, bu makalesinde yine Türk edebiyatımızın öne çıkan isimlerinden Faruk Nafiz Çamlıbel'in *Yayla Kartalı* isimli tiyatro eserini, Muhsin Ertuğrul'un 1945 ve Ülkü Erakalın'ın 1968 yıllarına ait filmleriyle beraber incelemiştir.

"Ceviz Ağacı: İmgesel Varoluşta Bir Tutunamayan" adlı kitabın onuncu makalesini Dr. Mustafa Uğurlu kaleme almıştır. Bu bölümde yönetmen Faysal Soysal'ın; Sadık Hidayet, Hasan Ali Toptaş, Dostoyevski, Necip Fazıl Kısakürek gibi önemli isimlerden esinlenerek beyaz perdeye aktardığı *Ceviz Ağacı* (Soysal, 2020) filmi detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Dr. Mehmet Öz, dünya klasiklerinden biri hâline gelen George Orwell'in 1984 adlı romanından uyarlanan filmini "İktidar ve İstendik Öznenin İnşası/Kurgulanması: 1984" adlı makalesinde incelemiştir. Kitabın on birinci makalesi olan bu çalışmada romandan ziyade film ön plana alınarak sahne sahne iktidar ve özne kavramları ışığında bir değerlendirme ortaya konmuştur.

Kitapta yer alan on ikinci makale editörlerden Öğr. Gör. Mustafa Çaldak'ın "Demir Çağının Ölümsüz Şövalyesi: Don Kişot'u Öldüren Adam" adlı çalışmasıdır. Çaldak bu çalışmasında Cervantes'in romanından uyarlanmış 2018 yapımlı macera-komedi filmini ele almıştır.

Samih Yıkılğan'ın "Romandan Filme Kalabalıkların Sessizliği: *Sokaktaki Adam* Yapıtında Şehir-İnsan Aidiyetsizliğini İrdelemek" adlı çalışması kitapta yer alan on üçüncü makaledir. Yıkılğan, Türk edebiyatımızda şair kimliğiyle ön planda olan Atillâ İlhan'ın *Sokaktaki Adam* romanı ve beyaz perdeyle buluşmuş filmini bir arada ele almıştır.

"Film ve Öykü Mukayesesi: Kar Beyaz ve Ayran Örnekleri" adlı Fatih Şükrü Koçar'a ait

çalışma kitapta yer alan on dördüncü makaledir. Yazar, Sabahattin Ali'nin sinemaya uyarlanmış tüm eserlerine genel çerçevede değinmiştir. Ardından örneklerle eser ve uyarlama mevzusuna daha detaylı bir açıdan bakmıştır.

Kitapta yer alan on beşinci makalede Fatma Atay'ın "Toplumcu Gerçekçi Bir Edebi Eserin Sinemaya Yansıması: Eskici ve Oğulları" adlı çalışması yer alır. Bu makalede toplumcu gerçekçi bir yazar olan Orhan Kemal'in Çukurova romanları dizisinin bir parçası olan *Eskici ve Oğulları* adlı eseri ve 1990 yapımlı filmi değerlendirilmiştir.

Hilal Başbozkurt'un dünya edebiyatının önemli isimlerinden Jack London'ın *Vahşetin Çağrısı* adlı eserini ele aldığı "Romandan Sinemaya Bir Kuzey Rüzgârı: Vahşetin Çağrısı" başlıklı çalışması kitapta yer alan on altıncı makaledir. Bu makalede; 1908 yılından itibaren birçok kez sinemaya, çizgi filme, dizi filme uyarlanmış ve göz önünde bulundurulmuş eser, edebiyat ve sinema açısından değerlendirilmiştir.

"Cennetin Doğusu'nda Realist Antagonizma ve Mitler" adlı Aleyna Uzunboy'un çalışması kitapta yer alan on yedinci makaledir. Bu makalede tıpkı kitabın dördüncü makalesinde olduğu gibi dünya edebiyatının önemli isimlerinden John Steinbeck işlenmiştir. Onun *Cennetin Doğusu* adlı romanıyla, ünlü aktör James Dean'in de başrol olduğu beyaz perde uyarlaması incelenmiştir.

Hilal Gök'ün "Kurgu Denzinin Ötesinde: Büyük Balık Roman ve Film İncelemesi" adlı çalışması kitapta yer alan on sekizinci makalesidir. Bu makalede Amerikan edebiyatının günümüz yazarlarından Daniel Wallace'ın *Büyük Balık* eseri ile ünlü yönetmen Tim Burton'ın 2003 yılında beyaz perdeyle buluşan aynı adlı uyarlaması bir arada incelenmiştir.

Kitabın on dokuzuncu makalesinde Ferudun Ay'ın "Küllerinden Doğan Anka: Yorgun Savaşçı" adlı çalışması yer alır. Bu makalede yine Türk edebiyatımızın önemli isimlerinden Kemal Tahir'in *Yorgun Savaşçı* eseri ve türlü zorluklarla beyaz perdeye aktarılmış uyarlaması detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

Kitabın yirminci ve aynı zamanda son makalesi günümüzde popülerliğini koruyan ve çok büyük kitlelere hitap eden *Yüzüklerin Efendisi* roman ve film serisi üzerinedir. Osman Genç'in "Yüzüklerin Efendisi: Edebiyatın Sinemayla Buluştuğu Epik Bir Serüven" adlı makalesinde J. R. R. Tolkien'in üç kitabının birleştirildiği tek ciltlik *Yüzüklerin Efendisi* eseri, film uyarlamalarıyla birlikte detaylı bir biçimde değerlendirilmiştir.

Görüldüğü üzere hem yerli eserleri hem de yabancı eserleri ele alması bakımından kitap çok yönlüdür. Kitaba yazılarıyla katkıda bulunmuş her isim, edebiyat ve sinemanın benzer ve farklı yanlarını göz önüne alarak çeşitli bakış açılarıyla eseri zenginleştirmiştir. Bu bakımdan kitap, ilk etapta akademik bir amaç doğrultusunda yazılmış olsa da, konusu

itibariyle çok geniş bir okuyucu kitlesine hitap etmektedir.

Kitabın “Giriş” kısmında Özlem Kale’nin şu sözleri oldukça doğrudur: “*Sinema, başlangıcından itibaren edebiyattan etkilenmiştir ve her iki sanat dalı da var olduğu sürece bu ilişki sürecektir.*” (Sakallı & Çaldak, 2024: 18). Edebiyat ve sinema sahasının kesiştiği bu kitapta her iki yöne de ışık tutan, çok yönlü yazılar olması dolayısıyla zengin bir çalışma ortaya çıkmıştır. Böylelikle edebiyat ve sinema disiplinlerinin birbirine olan yakınlığı bir defa daha göz önüne koyulmuştur.

Eser, üniversitelerin ilgili bölüm ve derslerinde öğrencilerin istifade edeceği bir eser olmasının yanı sıra, yalnızca akademik bağlamda kalmayacak, edebiyat ve sinemaya ilgi duyan okuyucuların da ilgisini çekecek donanımdadır. Eserin belki de en önemli özelliği olarak okur ve izleyici kitlesi arasında bir köprü kurabilmesidir, denebilir.

KAYNAKÇA

Sakallı, Fatih & Çaldak, Mustafa (2024), **Hayal Perdesi: Edebiyattan Sinemaya**, Fidan Kitabevi, İstanbul.